

Ny avtale med Finland om fisket i Tanavassdraget – høring av forslag til gjennomføring av avtalen.

Innledende merknader.

Vi viser til utsendt høring «ny avtale med Finland om fisket i Tanavassdraget – høring av forslag til gjennomføring av avtalen» fra KLD den 1. nov. i år. Ref. 12/4407-

I høringsbrevet fremgår bl.a. at:

En ny avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget ble signert av de to landenes regjeringer i Helsingfors 30. september i år. Avtalen vil medføre årlige økonomiske utgifter for staten, og dette gjør det nødvendig å innhente Stortingets samtykke til inngåelse i henhold til Grunnloven § 26 annet ledd. De nevnte utgiftene er knyttet til den fremtidige overvåkingen av laksebestandene i vassdraget.

Proposisjonen til Stortinget vil bestå av to hoveddeler:

1. Forslag til avtale.

Forslag til avtale var på høring tidligere i år, og denne delen av proposisjonen vil bygge på den kongelige resolusjonen som lå til grunn for signeringen av avtalen der også høringen av avtalen er omtalt. Den kongelige resolusjonen og forslaget til avtale følger vedlagt.

2. Forslag til gjennomføring av avtalen.

Den nye avtalen vil innebære at det må etableres nye forvaltningsverktøy og -prosedyrer for Norges oppfølging av avtalen, og disse skal omtales i proposisjonen til Stortinget. Det vil bli lagt særlig vekt på å belyse den fremtidige overvåkingen av laksebestandene».

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) avgir en høringsuttalelse til KLD's høringsnotat, uten at dette på noen måte skal kunne oppfattes som om vi nå gir vår tilslutning til en avtale som har store prosessuelle mangler ved tilblivelsen, og som i realiteten etablerer en forvaltning ved siden av og over de forvaltningsoppgaver som tilligger oss i samarbeid med fiskerettshaverne på finsk side av grensen, i henhold til alders tids bruk, lov og forskrift.

I den forbindelse viser vi til at etter den avtalen som er inngått, er det partene (ved departementene), som selv skal utarbeide forvaltningsplan (art. 4), utarbeide fiskeforskrifter (art. 5), ha adgang til å fravike fiskereglene (art. 6), og evaluere effektene av fiskereglene og prosedyrer for bestemmelser om fravik (art. 7), ha full styring med overvåkning og forskning (art.12), stanse fisket i særskilte situasjoner (art. 16), og selv samarbeide om alle spørsmål vedr. fiskebestandene og vannmiljøet i vassdraget (art. 17).

Disse forslagene griper etter vår oppfatning i omfattende grad inn i TFs oppgaver, som TF er tillagt iht. lov og sær forskrift. I flere av de nevnte artiklene etableres det i praksis nye statlige parallelle organer. TF kan vanskelig skjønne eller gå med på at direkte forvaltningsrelaterte oppgaver som TF er tillagt etter sær forskrift, overføres til ulike statlige organer og forskningsinstitusjoner.

For ordens skyld erindrer vi om at vi for hver enkelt av de ovennevnte artiklene, i løpet av vårhalvåret 2016, kom med detaljerte forslag til endringer for å øke lokalbefolkningens innflytelse, men fikk ikke gehør på et eneste punkt. Slik KLD er vel kjent med, ble vi heller ikke gitt noen mulighet til å delta i forhandlingene om disse tingene.

Advokat Benny Solheim skriver i en vurdering av 9.12.16 at

1. Det fremforhandlede avtaleutkastet griper i betydelig grad inn i den etablerte lokale forvaltningen. Avtaleutkastet etablerer en overbygning som vil kunne ha betydelig Innflytelse over forvaltningen av fisket.

2. Avtaleutkastet griper i for stor grad inn i den lokale forvaltning og slik det fremstår vil det kunne være i motstrid med så vel internrettslig lovgivning og internasjonale forpliktelser.

Han berører også reduksjoner i fisket, og skriver at en reduksjon av fisket ved ressursknapphet i første rekke må gå utover den delen av fisket som ikke nyter et folkerettslig vern, og ikke lokalbefolkningens fiske. Disse forholdene vil vi komme tilbake til i forbindelse med fiskereglene.

Vi ber om at man i proposisjonen til Stortinget legger særlig vekt på å belyse hvorfor man mener det er statlige og halvstatlige organer som ansees best skikket til å forestå forvaltningen av vassdraget, mens lokalbefolkningen og fiskerettshavernes organ – TF – systematisk er fratatt oppgaver.

Kunnskapsgrunnlaget – tradisjonell kunnskap (TK).

TF er helt enig i at fisket og fiskebestandene i Tanavassdraget skal forvaltes på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte basert på best tilgjengelig kunnskap, slik at vassdragets kapasitet for lakseproduksjon og mangfoldet i fiskebestandene sikres,

Dette er helt i overensstemmelse med vår egen målsetting som vi ga uttrykk for i høringsuttalelsen om avtalen, 16.8.2016, hvor vi understreket at en god forvaltning også inkluderer bruk av tradisjonell kunnskap:

TF - ledelsens overordnede mål er at laksebestandene skal bevares i hele elvedistriktet og at forvaltningen av vassdraget skal skje på en bærekraftig måte, ut fra et kunnskapsgrunnlag bygd på tradisjonell og vitenskapelig kunnskap. Dét vil sikre legitimitet og at også kommende generasjoner vil ha nytte og glede av vassdraget.

Vi er derfor enige i departementets målsetting om en bærekraftig og kunnskapsbasert forvaltning, men at tradisjonell kunnskap skal være en eksplisitt komponent i denne kunnskapsbaserte forvaltningen.

For å unngå misforståelser presiserer vi at biologisk forskning selvsagt er viktig, men vi forutsetter at den fremtidige forvaltning av laksestammen(e) i Deatnu/Tanavassdraget, på en helt annen måte enn til i dag, også må bygge på den tradisjonelle kunnskapen som befolkninga langs vassdraget besitter. I den forbindelse konstaterer vi at denne kunnskapen er omtrent fraværende i kunnskapsgrunnlaget for den inngåtte avtalen, som stor sett legger til grunn den biologiske forskningens postulat om at bestanden(e) omtrent bare er utsatt for overfiske.

Vi legger til grunn at en ny forvaltningsordning - og kunnskapsgrunnlaget for denne – må følge norsk lov og internasjonale bestemmelser som forplikter myndighetene til også legge vekt på tradisjonell kunnskap ved forvaltning av naturgodene. Vi minner også her om at vi i tilknytning til flere av artiklene i avtalen hadde foreslått at tradisjonell kunnskap burde inkluderes, men at vi heller ikke på det punktet fant noen forståelse for at det var ønskelig eller nødvendig.

Vi tillater oss derfor å gjengi de viktigste av disse bestemmelsene på dette feltet. Én vesentlig grunn til dette er at vi vanskelig kan se at de har vært særlig premissgivende ved utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget for den foreliggende avtalen. Det er også vår klare forutsetning at ny forskning og nye forvaltningsordninger skal være i overensstemmelse med gjeldene nasjonale og internasjonale retningslinjer.

[FN-konvensjonen om biologisk mangfold, 1993.](#)

FN-konvensjonen om biologisk mangfold fra 1993 er grunnleggende når det gjelder å ivareta urfolk og lokalsamfunns tradisjonelle kunnskaper knyttet til biologisk mangfold. De bestemmelsene som er særlig aktuelle, er artiklene 8j og 10c.

Hver kontraherende Part skal så langt det er mulig og hensiktsmessig,

- *under hensyntagen til sin nasjonale lovgivning, respektere, bevare og opprettholde de urbefolknings- og lokalsamfunnenes kunnskaper, innovasjoner og praksis, som representerer tradisjonelle levemåter av betydning for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold, og fremme en bredere anvendelse av disse, med samtykke og medvirkning fra innehaverne av slike kunnskaper, innovasjoner og praksis, samt oppfordre til en rimelig fordeling av fordelene som følger av utnyttelsen av slike kunnskaper, innovasjoner og praksis... (art. 8 j).*
-
- *Beskytte og oppmuntre sedvanlig bruk av biologiske ressurser etter tradisjonelle kulturelle metoder, som er forenlige med forutsetningene for bevaring og bærekraftig bruk (art. 10 c).*

[ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk.](#)

ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, ratifisert av Norge som det første land i verden i 1990, har flere relevante artikler:

Det gjelder blant annet artikkel 8, første ledd:

Ved anvendelse av nasjonale lover og forskrifter overfor vedkommende folk, skal det tas tilbørlig hensyn til deres sedvaner eller sedvanerett.

I dette ligger selvsagt at i de tilfeller sedvaner og sedvanerett er knyttet til ulike former for naturbruk, er det nødvendig å ha kunnskap om den tradisjonelle kunnskapen som sedvanene bygger på.

Den andre bestemmelsen som har direkte relevans for inkludering av tradisjonell samisk kunnskap i forskning og forvaltning, er artikkel 23:

Håndverk, bygde- og lokalbasert virksomhet, naturalhusholdning og tradisjonell virksomhet for vedkommende folk, som jakt, fiske, fangst og sanking, skal anerkjennes som viktige faktorer for å opprettholde deres kultur, økonomiske selvberging og utvikling. Når det er aktuelt, skal regjeringene sikre at slik virksomhet blir styrket og fremmet, med deltakelse av disse folk.

I ILO's egen håndbok om konvensjonen, heter det også at det konvensjonen fremhever er at *den tradisjonelle virksomheten blir anerkjent som en svært viktig del av urfolks økonomiske system og kultur, ...*

[FNs erklæring om urfolks rettigheter.](#)

I innledningsdelen til erklæringen om urfolks rettigheter som ble vedtatt av FN's generalforsamling 13. september 2007, heter det blant annet at

respekt for urfolks kunnskaper, kultur og tradisjonsbundne praksis vil bidra til en bærekraftig og rettferdig utvikling og til en ordentlig forvaltning av miljøet,

I artikkel 31 er disse prinsippene utformet mer konkret:

1. Urfolk har rett til å bevare, ha kontroll med, verne og utvikle sin kulturarv og sin tradisjonelle kunnskap og sine kulturuttrykk, og også utrykkene for deres egen vitenskap, teknologi og kultur, herunder menneskelige og genetiske ressurser, frø, medisiner, kunnskap om dyr og planter egenskaper, muntlige overleveringer, litteratur, mønstre, sportslige aktiviteter og tradisjonelle leker, bildende og utøvende kunst. De har også rett til å bevare, ha kontroll med, beskytte og utvikle immaterielle rettigheter til slik kulturarv og tradisjonell kunnskap, og slike kulturuttrykk.

2. Sammen med urfolk skal statene treffe effektive tiltak for å anerkjenne og verne utøvelse av disse rettighetene.

[Naturmangfoldloven](#)

Naturmangfoldloven har tre bestemmelser som berører forholdet til tradisjonell kunnskap og samisk kultur.

Det gjelder for det først formålsparagrafen, § 1:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

I § 8, *kunnskapsgrunnlaget*, legges det i andre ledd vekt på tradisjonell, herunder samisk, bruk og samspill med naturen:

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

I departementets merknader til de enkelte paragrafene, heter det blant annet om § 8 annet ledd, at det omhandler erfaringskunnskap og fastsetter en plikt for myndighetene til å legge vekt på slik kunnskap. Departementet ligger videre til grunn at

- erfaringskunnskapen kan være dynamisk
- at kunnskapen er *basert på* generasjoners erfaring

- Men - kunnskapen kan ha utviklet seg underveis, selv med forankring i generasjoners erfaringer.
- Når det gjelder samisk kunnskap spesielt, omfatter dette
- tradisjonell kunnskap, fornyelser og praksis, i biomangfoldkonvensjonens terminologi
  - at denne typen tradisjonell kunnskap/*árbediehtu* er en viktig del av samisk kultur og identitet.
  - At kunnskapen bl.a. knytter seg til ulike bruksmåter og til forvaltning av naturressursene
  - Denne erfaringsbaserte kunnskapen overleveres fra eldre til yngre generasjoner, gjennom muntlige forklaringer og praktisk øvelse.

Departementets oppfatning er at det ikke foreligger noen spesiell plikt for myndighetene til å fremskaffe slik kunnskap før avgjørelser treffes utover det som følger direkte av første ledd eller alminnelig forvaltningsrettslig utredningsplikt. Der er imidlertid et meget viktig forbehold, nemlig at den innebærer en særlig plikt til å legge vekt på slik kunnskap dersom den foreligger.

Den tredje paragrafen som har særlig interesse er § 14 - *Vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser*, som lyder:

Tiltak etter loven her skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser.

Ved vedtak i medhold av denne loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.

I departementets merknader til denne paragrafen, uttrykkes det at samisk kultur og livsstil alltid har vært sterkt knyttet til naturen, til dels sårbar natur. Det er dette som synliggjøres gjennom annet ledd, om at *det skal legges tilbørlig vekt på naturgrunnlaget for samisk kultur ved vedtak i eller i medhold av naturmangfoldloven, noe som også følger av konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27.*

Forskningens plikt til å ta hensyn til tradisjonell kunnskap.

I høringsdokumentet legges det stor vekt på forskning som grunnlag for fremtidig forvaltning. I den forbindelse vil vi også knytte noen merknader til forskningens forpliktelser i forhold til tradisjonell kunnskap.

Hvis forskere som arbeider med å fremskaffe et vitenskapelig grunnlag for forvaltningsmessige bestemmelser, ikke har vurdert og/eller inkludert tradisjonell kunnskap i sitt arbeid, vil det være vanskelig for forvaltere og politikere å vite at slik kunnskap finnes. Dermed vil den lokale og erfaringsbaserte kunnskapen ikke være en del av beslutningsgrunnlaget. Dette til tross for lovgrunnlaget og internasjonale regelverket som finnes på dette feltet.

Slik vi tentativt har påpekt ovenfor, er det i realiteten den situasjonen man er opp i når det gjelder kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen av Tanavassdraget. Dette har bidratt til å skape en uheldig og manglende legitimitet mellom forskere/forvaltere og mange av de som blir direkte berørt av forvaltningsbeslutninger som bygger på forskning.

En slik legitimitetsmangel kan unngås for fremtiden, forutsatt at man har en større bevissthet i forhold til de forskningsetiske retningslinjene som foreligger. Særlig viktige er retningslinjene for

naturvitenskap og teknologi, fra 2007, revidert i 2015, hvor man har meget relevante påpekinger omkring forholdet mellom forskning og tradisjonelle/alternative kunnskapskilder.¹

Der heter det blant annet at

Individer og lokalsamfunn kan besitte spesifikk lokalkunnskap. Tradisjonell kunnskap er et annet nyttig begrep som International Council of Science definerer tradisjonell kunnskap som et kumulativt sett av kunnskaper, ferdigheter, praksiser og framstillinger som er opprettholdt og utviklet gjennom erfaring, gjerne over generasjoner. Tradisjonell kunnskap blant urbefolkninger er av denne typen, men slik kunnskap finnes i ethvert samfunn.

I punkt 14 heter det at *Forskeren skal anerkjenne den økonomiske og kulturelle verdien av andre kunnskapsformer.* I punkt 15 sies det at lokal- og tradisjonell kunnskap ikke nødvendigvis møter de vanlige standardene for vitenskapelig kunnskap, men at de kan være et viktig supplement til forståelsen av natur, miljø og livsvilkår for befolkningsgrupper og lokalsamfunn.

Ved anvendt forskning som kan påvirke lokalsamfunn og livsvilkår er det særlig viktig at forskere søker å gå i dialog med denne kunnskapen. Videre heter det at

Internasjonale organisasjoner har spesielt lagt vekt på at det innenfor miljøforskning er behov for å respektere og bruke tradisjonell kunnskap blant urbefolkninger. Dette innebærer videre at når vitenskapelig kunnskap eller teknologi kommer til anvendelse, bør forskeren være åpen for å eventuelt nyttiggjøre seg relevante kunnskapsformer.

Tradisjonell kunnskap og klimaendringer.

Vi er inne i en tidsperiode med klimaendringer. Viktigheten av samisk tradisjonell kunnskap er påpekt i offentlige dokumenter også i en slik forbindelse. Det gjelder blant annet *NOU 2010, tilpassing til eit klima i endring.* Der er man inne på samisk og annen tradisjonell kunnskap, i forhold til de klimaendringene som er forventet, og den nødvendige tilpasning og tilpasningskapasitet i forhold til disse. Den tradisjonelle kunnskapens rolle understrekes der meget sterkt:

Den kunnskapen som gjennom generasjonar er akkumulert gjennom praksis og erfaring, har vore ein nødvendig ressurs for å overleve, og representerer ei rik kjelde til erfaringskunnskap om både arktiske naturforhold og til interaksjonen mellom natur og samfunn.

Klimatilpasningsutvalget peker også på at forvaltning må bidra til fleksible og tilpasningsdyktige næringskombinasjoner, og at en forvaltning som er basert på kunnskap og regelverk som ikke gir rom for å ta hensyn til en slik tradisjonell levemåte, *kan medføre at tradisjonskunnskapen si betydning for tilpassing blir neglisjert.*

Utvalget vektlegger også kunnskapsoppbygging i forbindelse med klimaendringer, og peker på at det viktig å holde et fokus på, og systematisere samisk tradisjonell kunnskap. Dette for å anerkjenne både samisk (og annen) tradisjonell kunnskap som en del av beslutningsgrunnlaget for klimatilpasninger. Disse kunnskapsoppbyggingstiltakene må ifølge utvalget legge vekt både på resultater fra moderne vitenskapelige metoder og tradisjonell kunnskap om sammenhenger i naturen, hvor *dei nedarva kunnskapane som ligg i samisk språk/dei samiske språka er sentrale.*

Alle disse nevnte forholdene er meget relevante for den fremtidige forskning og forvaltning av Tanavassdraget. Vi vil derfor fremheve nødvendigheten av å ha et særlig forskningsmessig fokus

---

¹ <https://www.etikkom.no/hvem-er-vi-og-hva-gjor-vi/Hvem-er-vi/Komite-for-naturvitenskap-og-teknologi/>

nettopp på klimaendringer, og hvilken innflytelse disse kan ha på ulike fiskearter som lever sammen med laksen i Tanavassdraget.

Tradisjonell kunnskap finnes, men er ikke tatt hensyn til.

Etter vår oppfatning er det en alvorlig feilvurdering hvis mangelen på anvendelse av tradisjonell kunnskap som en del av grunnlaget for forvaltningen – ikke minst den foreliggende avtalen – hviler på en forutsetning om at slik kunnskap ikke finnes.

Man må nemlig tro at tanadalsbefolkningens mange tusenårige forvaltning av vassdraget har nedfelt en grunnleggende tradisjonell kunnskap om laks og laksens samspill med andre arter og mennesket

Forskningsgruppen som overvåker laksen i vassdraget har imidlertid hatt mindre sans for at slik kunnskap har noen relevans, og har anbefalt forvaltningen om ikke å ta skritt som kan bidra til å bringe TK frem i lyset igjen. I rapporten for 2012 kan man blant annet lese at en ny prosess i forhold til TK ville kunne avspore, utsette og komplisere ting – *derail, delay and complicate things* (*Status of the River Tana Salmon Populations, Report 1 – 2012, særlig side 29 ff*).

I forskningsgruppens statusrapport for 2016 uttrykkes det at naturvitenskapen jobber med å finne objektive sannheter, mens forskning på lokal og tradisjonell kunnskap er relativistisk og beskriver folk og deres kunnskapstro-system - *Natural sciences are concerned with finding objective truths, while the research of local/traditional knowledge is relativistic and descriptive about people and their knowledge-belief system.* (Pkt. 4.7.1.).

Vi går ikke i ytterligere detaljer, men vil gi uttrykk for at hvis dette er tilnærmingen til tradisjonell kunnskap i det kunnskapsbaserte forvaltningsregimet som departementets høringsnotat legger opp til, vil vi være svært betenkt.

Det er trolig også denne holdningen som har vært grunnen til at overvåkningsgruppen gjennom flere år har forkastet at predatorer har noen innflytelse på laksebestanden. Begrunnelsen har vært at predatorer og laks alltid har levd sammen i vassdraget, og at laksen ikke har vært skadelidende på grunn av det.

For mange bærere av tradisjonell kunnskap om laks og laksefiske, har dette vært vanskelig å skjønne, og er blitt oppfattet som vitenskapelig arroganse. Så langt tilbake som det finnes kilder om dette, har nemlig elvdedalsbefolkningen gjennomført et omfattende og systematiske arbeid for å holde predatorbestandene nede.

Man har blant annet drevet en omfattende jakt på sel og kobbe, oter, fiskeender (laksand, siland), storlom, smålom, mv.). Det var dessuten vanlig å ta egg fra disse fugleartene om våren, noe som selvsagt også bidro til å holde bestandene nede. Flere fiskearter som ble ansett som skadelige for lakseyngel og smolt ble fanga med smågarn. Det gjelder blant annet lake, gjedde og ikke minst sjøørret.

Størstedelen av den tidligere predatorbekjempelsen er imidlertid blitt kriminalisert frem mot de siste tiårene, og dermed blitt borte. Det har skjedd gjennom fredning av flere av de nevnte dyre- og fugleartene, og sterk innskrenking av muligheten til å fange fiskearter som etter gammel kunnskap er ansett som yngel- og smoltpredatorer.

Vi hadde foreslått regler som kunne bidratt til å øke uttaket av de forannevnte fiskeartene, men ble ikke hørt. For sjøørretens vedkommende kan det ha sammenheng med at VRL i sin rapport for 2015, hevdet at det sto dårlig til med bestanden i Tanavassdraget, selv om erfarne fiskere opplever at det aldri har vært så mye sjøørret som i de siste årene. Dette synliggjør for øvrig også behovet for reell lokal innflytelse i forvaltningen av vassdraget.

Ut fra en vitenskapelig tilnæringsmåte, og definering av relevante forskningsmessige problemstillinger, er det direkte oppsiktsvekkende at sumvirkningene av den dramatiske endringen i predatorforvaltningen defineres som irrelevant av forskere og forvaltning.

Ved siden av rettferdige fiskebegrensende tiltak TF kommer for sin del til å arbeide aktivt for å bidra til alle nødvendige tiltak som kan bidra til at flest mulig smolt kan vandre ut i havet, for å kunne ha mulighet til å vende tilbake til vassdraget som voksen laks. Slike tiltak gjelder blant annet gjeninnføring av fiskeregler som gjør det mulig å beskatte fiskearter som gjennom lang tid har vært kjent som predatorer på yngel og smolt.

Konkret prosjekt om tradisjonell kunnskap – finansiering og oppstart 2017.

Vi merker oss med interesse at høringsdokumentet nevner at TF har fremmet en skisse om laks og laksefiske i Tanavassdraget, og at dette vil bli vurdert i løpet av 2017. Ut fra de påpekningene vi har gjort foran, og de forslagene som vi kom med for å forbedre overenskomsten på dette feltet, forventer vi at vi helt konkret, at vi i samråd med KLD kan utforme og igangsette et slikt prosjekt i det kommende året.

Vi merker oss at det til ulike biologiske forskningsprosjekter er planlagt brukt 9.55 millioner kroner det første året, og deretter årlig kostnader på kr. 7.265 millioner. Derimot er det ikke avsatt noe til arbeidet med tradisjonell kunnskap. Vi finner det naturlig at en substansiell del av midlene til overvåking av vassdraget i 2017 avsettes til å utforme og igangsette et prosjekt omkring tanadalsbefolkningens tradisjonelle kunnskap i forhold til laks- og laksefiske, med påfølgende bevilgninger i de nærmeste årene.

For at tradisjonell kunnskap skal bli en likeverdig del av kunnskapsgrunnet for forvaltningen, vil vi antyde at ramme på 5 millioner over en treårsperiode bør være et rimelig utgangspunkt.

Nye forskrifter om fisket.

Fiskereglene vil vi komme tilbake til i forbindelse med høringen om disse. I det foreliggende høringsdokumentet er det som nevnt lagt stor vekt på begrepet overfiske. I den forbindelse bruker man også ofte begrepet gjenoppbygging og gjenoppbyggingsperiode.

I den forbindelse kunne det nok vært på sin plass med noe mindre grad av skråsikkerhet i de rapportene som skrives. Disse har stor påvirkning på den fremtidige forvaltningen vassdraget, og man kan der finne store variasjoner i tallgrunnet i ulike rapporter. Et eksempel finner man blant annet fra øvre del av Kárášjohka

I det ene tilfellet finner man at vitenskapelig råd for lakseforvaltning skriver at det der er nesten 5000 kg holaks til gyting i 2015 (Vitenskapelig råd for lakseforvaltning NR 9b høsten 2016, side 835), mens overvåkningsgruppen for Tanavassdraget, 2016, hevder at det er knappe 3000 kg holaks (Working Group on Salmon Monitoring and Research in the Tana River System” høsten 2016, side 53).

Et interessant og viktig spørsmål er hvordan forvaltningen vurderer så divergerende tallstørrelser.

Vi vil også nevne en utfordring vi vil få hvis den nye avtalen trer i kraft. Der har forhandlerne blitt enige om at det skal være tillatt med tre stenger ved fiske fra båt – noe som i seg selv er vanskelig å forstå når målsettingen er at fisket skal reduseres.

I den norske delen av vassdraget har TF tidligere fastsatt at det bare skal være tillatt med to stenger. Hva gjør man med en slik ulikhet?

Likeledes innrømmes finske hytteeiere full fiskerett med stenger, fra båt, også på norsk side av vassdraget. Reglene på vår side er derimot slik at utflyttede personer fra Tana eller Karasjok, som er vokst opp ved vassdraget, og også har eiendom der, regnes som turister i fiskekortsammenheng.

For TF er begge disse saksforholdene problematiske, og burde vært bedre ivaretatt i avtalen.

Avsluttende merknader.

Flere steder i forbindelse med forvaltning, overvåkning, mv., heter det at fiskerettshaverne skal trekkes inn i arbeidet, TF skal ha en sentral rolle, etc. Vi har som nevnt på alle disse punktene helt konkret foreslått hva som skal være TF's formelle rolle. Vi finner ikke at de nevnte formuleringene dekker de oppgavene vi skal ha etter lov og forskrift, og anser det som lite tilfredsstillende at vi nærmest bare er tiltenkt å ha støttefunksjoner i forhold til de nye forvaltningsorganene som partene har planlagt å etablere. En slik form for arbeidsdeling hører ikke hjemme i 2016

Det gjelder ikke minst det som skisseres under punktet *Organisering og samarbeid – fiskerettshavere og andre lokale bidragsyttere*, hvor TF i det vesentlige skal bistå andre som har ansvar for overvåkingsprosjekter. I forhold til den tradisjonelle kunnskapens rolle er det heller ikke tilfredsstillende å oppnevne en person som *kan* inviteres til møter i overvåkningsgruppen, men ellers bare skal ha tilretteleggingsoppgaver for gruppen.

For Tanavassdragets fiskeforvaltning,

14.12. 2016.

Steinar Pedersen, leder